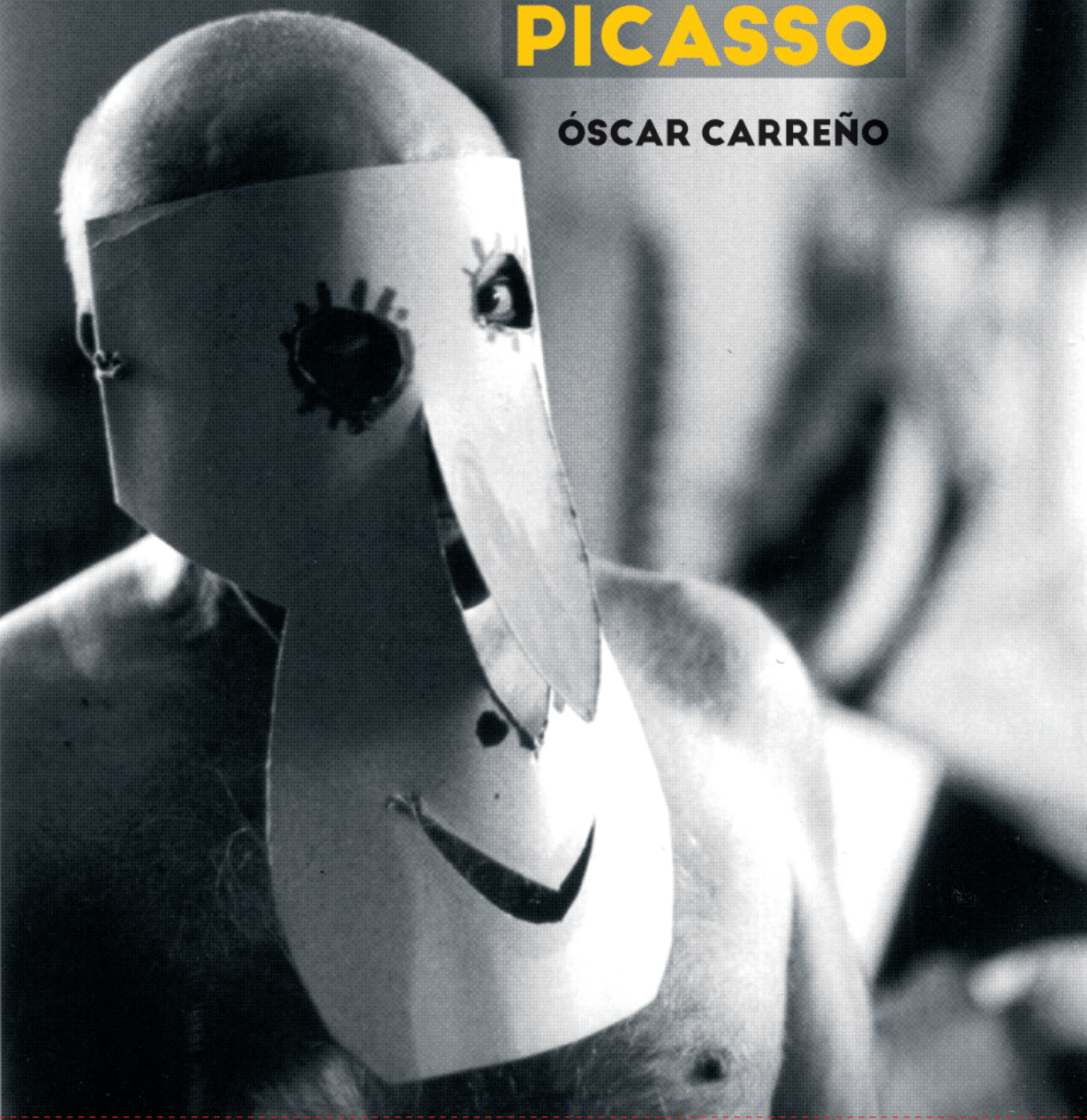

UN ARTISTA ANOMENAT PICASSO

ÓSCAR CARREÑO

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya.
Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball
a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les consegüents emissions de CO₂

Primera edició, setembre de 2022

© dels textos, Óscar Carreño Montero, Fundació Museu Picasso de Barcelona, 2022

© de les reproduccions de les obres de Pablo Picasso: Successió Pablo Picasso /

Estate of Pablo Picasso, VEGAP, Madrid, 2022

© Dora Maar, VEGAP, Barcelona, 2022

© Roberto Otero

Lectura fàcil. Aquest logo identifica els materials elaborats
d'acord amb la normativa internacional de l'IFLA
(International Federation of Library Associations and Institutions),
adreçats a col·lectius amb dificultats lectores i de comprensió.

Revisió de les pautes de Lectura Fàcil:

Eugènia Salvador i Elisabet Serra (Lectura Fàcil)

Disseny i maquetació: Jordi Avià

La propietat d'aquesta edició és de Publicacions de l'Abadia de Montserrat,

Ausiàs Marc, 92-98 - 08013 Barcelona

ISBN: 978-84-9191-234-7

Dipòsit legal: B. 12.211-2022

Imprès a Arlequin

Un artista anomenat Picasso

Óscar Carreño

PICASSO I BARCELONA	9
NAIXEMENT I INFÀNCIA	12
Màlaga	12
La Corunya	16
ELS ANYS A BARCELONA	19
Arribada	19
Primers escenaris barcelonins	20
De Barcelona a Madrid	20
Escapada a Horta de Sant Joan	22
Quatre Gats	24
PARÍS	27
Primer viatge a París i l'època blava	28
París per sempre més. Època rosa i cubisme	32
ELS RETORNS A CATALUNYA (1906-1934)	34
1906. La importància de Gósol	34
1909. De nou, Horta de Sant Joan	38
1910. Cadaqués	40
1913. Barcelona. Enterrament del seu pare	42
1917. Ballets Russos, <i>Parade</i> i turisme	43
1933-1934. Els últims retorns	50
LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA DES DE PARÍS (1936-1939)	53
Director del Museu del Prado de Madrid	54
Pintures de guerra	56

LA SEGONA GUERRA MUNDIAL (1939-1945)	57
PICASSO, ARTISTA UNIVERSAL	60
Ecoltar i aprendre	60
La capacitat de treball	62
Reconeixements en vida: MoMA i Louvre	63
SABARTÉS I EL MUSEU PICASSO DE BARCELONA	65
PICASSO EN 6 QUADRES	70
<i>Ciència i caritat</i> (1897)	70
<i>Les Demoiselles d'Avignon</i> (1907)	74
<i>El passeig de Colom</i> (1917)	77
<i>Guernica</i> (1937)	80
<i>Retrat de Jaume Sabartés amb gorgera i barret</i> (1939)	83
<i>Las Meninas</i> (1957)	87
<i>Plànol i ruta d'espais picassians a Barcelona</i>	92
<i>Mapa dels espais picassians més importants de Catalunya</i>	93
BIBLIOGRAFIA	96

PICASSO I BARCELONA

Pablo Picasso és un dels artistes més famosos de la història de l'art.

Molta gent que no té cap relació amb l'art coneix el seu nom.

Milions de persones contemplen els seus quadres en museus d'arreu del món.

Pablo Picasso va viure gairebé tota la seva vida a França.

A Barcelona va viure entre els anys 1895 i 1904.

Van ser nou anys que deixaren una empremta profunda en el jove Picasso.

Barcelona va veure el seu naixement com a artista.

També serà la ciutat on viuran i moriran els seus pares i la seva germana Lola,

i on deixarà i es retrobarà amb molts amics.

Barcelona estarà per sempre més en el seu record.

Aquesta relació especial amb Barcelona

explica per què, anys després,

l'artista va voler que la ciutat acollís

el primer museu del món dedicat a la seva obra.

El Museu Picasso es va inaugurar l'any 1963,
per l'impuls i el treball del seu amic
i secretari personal Jaume Sabartés.
A més, la generositat de Picasso cap a Barcelona
es va concretar amb importants donacions de l'artista.

Lectora, lector, aquest breu text vol ser
una introducció a l'extensa vida i obra
d'un artista anomenat Picasso
i a la relació que el va unir amb Barcelona.

Roberto Otero. *Retrat de Picasso*. Mougins, Notre Dame de Vie, 1966.

NAIXEMENT I INFÀNCIA

Màlaga

Pablo Ruiz Picasso va néixer el 25 d'octubre de 1881 a Màlaga.

El seu pare era José Ruiz Blasco i la seva mare, Maria Picasso López.

El pare era professor de l'Escola de Belles Arts de Màlaga, conservador del Museu Municipal i pintor, especialment interessat a pintar colomars i colomins.

Màlaga era llavors una ciutat de 130.000 habitants, que deixava enrere un període de prosperitat.

La crisi industrial i la crisi vinícola provocada per les plagues de fil·loxera, un insecte que s'alimentava de les fulles i les arrels de la vinya, varen ser les causes principals de la decadència de la ciutat.

Els carrers de Màlaga foren l'escenari de jocs del nostre petit protagonista.

Pablo va començar a dibuixar i pintar molt aviat.

No li agradava anar a escola, les classes l'avorrien i només l'interessaven els llapis, els pinzells i els colors.

Pablo Picasso als tres anys. Màlaga, 1884.

No podia aprendre l'aritmètica
perquè els números els veia com formes.

Picasso ho explicava així:

«El número 7 és un nas al revés.

L'ullet d'un colom és rodó com un zero.

Sota del 0 hi ha un 6 que és el pit,

a sota un tres.

Els ulls són el número 2, i també les ales...»

En canvi, li agradava molt escoltar
les històries fantàstiques que li explicava la seva àvia.
Aquestes històries despertaven la imaginació del nen,
l'alegraven i l'espantaven alhora.

Jaume Sabartés, una persona molt important
en la vida de Picasso, va dir d'aquesta època:

«El pare el portava als braus,

l'àvia li explicava contes estraforaris

*i perquè la mare li ensenyava a no dir res de ningú ni de res,
el nen va aprendre a callar quan convenia.»*

Illi se praedae accingunt, dapibusque futuris.
Tergora diripiunt costis, et viscera nudant.
Pars in frustra secant, veribusque trementia figunt;
Littore athena locant alii, flammamque ministrant.
Tum victu revocant vires, fusique per herbam ²,
Impletur veteris Bacchi pinguisque ferinae.
Postquam exempta fames epulis, mensaeque remotae,
Amisos longo socios sermone requirunt ³,
Spemque metumque inter dubii, seu vivere credant,
Sive extrema pati, nec jam exaudire vocatos.
Praecipue pius Aeneas, nunc aeris Oronti,
Nunc Amyci casum gemit, et crudelia secum
Fata Lyci, fortemque Gyan, fortemque Cloanthum.

1 — *premit altum corde dolorem*, encierra en su pecho un grande dolor
2 — *fusique per herbam* . . . esparcidos por la pradera, se sacian de vino
añejo y de la succulenta carne de los venados.
3 — *amisos longo socios sermone requirunt* . . . buscan á los amigos per-
didos, llamándolos á grandes voces.

Pablo Picasso, *Croquis diversos* [Lluita de galls]. La Corunya, 1892,
dibuix fet amb llapis, damunt d'un llibre escolar.

La Corunya

L'any 1891, la família Picasso es trasllada a la Corunya on el pare ha guanyat una plaça de professor a l'Escola de Belles Arts.

La família arriba a la ciutat gallega després d'un viatge llarg i esgotador en vaixell, tren i diligència.

Pablo té deu anys, la seva germana Lola en té set i la petita Conchita, quatre.

El sol de Màlaga és substituït pels núvols i la pluja del nord d'Espanya.

Els dies del jove Picasso passen entre l'avorriment escolar, la primera formació artística i, com recordarà més tard, les aventures amb els seus amics i els passejos fins a la famosa Torre d'Hèrcules.

La Conchita, la seva germana petita, mor l'any 1895 de diftèria, una malaltia infecciosa que afecta les vies respiratòries.

La Conchita tenia set anys.

La mort de la petita és un cop molt dur per a la família Ruiz-Picasso.

Pablo Picasso, *La Torre d'Hercules*. La Corunya, c. 1895, oli sobre fusta.

Mesos després de la mort de la Conchita,
el pare de Picasso aconsegueix una plaça de professor
a l'Escola de Belles Arts de Barcelona, la Llotja.
La Llotja era llavors un centre de referència
en l'àmbit de les arts i els oficis.
Un pas obligat en la formació de tots aquells
que volien convertir-se en artistes.

Abans de viatjar fins a Barcelona,
la família Ruiz-Picasso va passar l'estiu a Màlaga.
El 13 de setembre de 1895, la família s'embarca
en el vaixell de càrrega Cabo Roca.
Són vuit dies de viatge, fins a una ciutat
on viurà els nou anys següents.

ELS ANYS A BARCELONA

Arribada

La Barcelona de finals del segle XIX era una ciutat molt dinàmica.

Una ciutat que acollia amb deler tot allò que fos nou i que sempre mirava cap a Europa.

També era la ciutat de les lluites obreres.

La família Ruiz-Picasso es va instal·lar en un pis del passeig d'Isabel II.

Poc després, en un pis més gran del carrer de la Reina Cristina.

L'any 1896 tornen a mudar-se i s'instal·len al carrer de la Mercè.

La família sempre va viure a prop del barri de la Barceloneta i del port.

Tots tres habitatges també estaven molt a prop de l'edifici de la Llotja,

on el pare era professor i el fill n'era alumne.

Primers escenaris barcelonins

A Barcelona, el jove aprenent d'artista
combina l'assistència a les classes
amb els seus passejos per conèixer la ciutat:
la Rambla, el parc de la Ciutadella,
els carrers estrets de Ciutat Vella, la catedral,
la platja de la Barceloneta...
La ciutat serà protagonista de molts
dels seus dibuixos i pintures.

De Barcelona a Madrid

L'any 1897, contents amb l'avenç del jove artista,
els seus pares i el seu oncle Salvador,
un metge benestant i molt conegut a la ciutat de Màlaga,
li paguen els estudis a l'Acadèmia de Belles Arts
de San Fernando de Madrid,
en aquella època la més prestigiosa d'Espanya.

El pare volia que el fill seguís la mateixa formació
artística clàssica que ell havia tingut,
però Picasso aviat s'adonaria
que el seu pare era el pintor que ell no voldria ser mai.

Pablo Picasso, *La Barceloneta*. Barcelona, gener de 1897, oli sobre fusta.

José Ruiz Blasco en una aula de la Llotja. Barcelona, 1896 [?].

A Madrid, aviat deixa d'assistir a les classes
per anar a dibuixar i pintar per la ciutat
i copiar obres del Museu del Prado.
La família s'enfada amb ell i li retira l'assignació.
Pablo emmalalteix d'escarlatina,
i un cop recuperat torna a Barcelona.

Escapada a Horta de Sant Joan

Poc després del seu retorn a Barcelona
se'n va a Horta de Sant Joan,
un petit poble de la província de Tarragona,
que es troba a uns 200 quilòmetres de Barcelona.

S'allotja a casa de Manuel Pallarès.
Pallarès també és alumne de la Llotja
i es converteix en el seu millor amic;
una amistat que duraria tota la vida.
Dels amics que Picasso va fer a Barcelona,
Pallarès va ser dels primers que va retratar.

Pablo Picasso, *Bohèmia madrilenya*. Madrid, 1901, dibuix fet amb llapis damunt de paper.

L'estada a Horta de Sant Joan colpirà el jove Picasso.
Ell que havia viscut sempre en ciutats a prop del mar,
descobreix a Horta de Sant Joan el món dels camperols
i el contacte directe amb la natura i la muntanya.

Quatre Gats

Quan el gener de 1899 torna a Barcelona,
la cerveseria Quatre Gats es converteix
en l'escenari principal de les seves aventures.

Allà contacta amb l'avantguarda artística i cultural
de la ciutat.

Pintors com Ramon Casas, Santiago Rusiñol,
Miquel Utrillo o Isidre Nonell exerciran la seva influència
sobre els treballs del jove artista,
especialment en el gènere dels retrats.

A més d'aconseguir introduir-se en l'avantguarda catalana,
Picasso va trobar a Quatre Gats un espai de tertúlia
i conversa. Molts li parlen de la ciutat de París.

A Quatre Gats participarà en vetllades musicals
i literàries i assistirà amb freqüència
als espectacles de putxinel·lis.

Cerveseria - Cafè - Restaurant

QUATRE GATS
BARCELONA

Pere Romeu

4CATS

MENESTRA

Pablo Picasso, *Pere Romeu caricaturitzat de bòer, i altres croquis* (menú de Quatre Gats). Barcelona, 1899-1900, dibuix fet amb llapis, damunt d'un menú imprès de la taverna Quatre Gats.

I, sobretot, es reunirà sovint amb el seu grup d'amics:
Jaume Sabartés, Carles Casagemas,
els germans Fernández de Soto
o els germans Reventós, entre d'altres.

De tots ells, Ángel Fernández de Soto
va atreure amb molta força el jove Picasso.
Amb ell va compartir la vida nocturna
de la ciutat i el sentit bohemi de la vida
que després va continuar a París.

Picasso exposa per primera vegada,
de manera individual, a Quatre Gats,
on va omplir la sala gran amb els dibuixos a carbonet
que havia fet dels seus amics.

Durant els anys que va viure a Barcelona,
Picasso va pintar
algunes de les seves primeres obres importants
de joventut: *Primera comunió* (1896),
Ciència i caritat (1897) o *La Vida* (1903).

PABLO PICASSO és un dels artistes més importants de la història de l'art.

Qui no coneix el quadre *Guernica* o ha identificat les formes geomètriques de les seves obres amb l'artista?

Picasso va tenir una relació molt especial amb Barcelona i amb Catalunya.

A Barcelona hi va viure 9 anys.

En els seus anys barcelonins i, posteriorment, en els seus retorns des de París, va construir un mapa de relacions amb Catalunya.

Horta de Sant Joan, Cadaqués i Gósol ocupen un lloc destacat en aquest mapa.

Aquest llibre proposa una breu, però intensa immersió en la vida, l'obra

i els vincles

que amb Catalunya va establir un artista anomenat Picasso.

ISBN 978-84-9191-234-7

3 6 3 9 1

9 788491 912347

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

